

การพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้
ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน
โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

A Development of a Network Partner Participative Management Model
with Using Local Career Learning Resources to Promote Vocational Skills
of Wat Pomkaew Municipal School

ณัฐพร อรรถวิวรรธน
Natthaporn Atthawiwat

โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จังหวัดสมุทรสงคราม 75000
Wat Pomkaew Municipal School (Akaraphong Chanupatham), Samut Songkhram 75000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: Yupapin.r@pomkaew.ac.th

Received: 7 July 2025, Revised: 26 July 2025, Accepted: 14 August 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการในการพัฒนาการบริหารและแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของนักเรียน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน และ 4) ประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู 52 คน นักเรียนจำนวน 285 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้วิธีการเปิดตาราง Krejcie & Morgan แล้วสุ่มอย่างง่ายและกลุ่มเป้าหมายถอดบทเรียน ได้แก่ ครู และนักเรียน 20 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามการรับรองรูปแบบ แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบประเมินการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า S.D. การทดสอบ t และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จะต้องดำเนินงานไปตลอดหลักสูตรตั้งแต่เริ่มเรียนระดับชั้นอนุบาล จนผู้เรียนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเองเข้าสู่เส้นทางในการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจสนับสนุนการสร้างอาชีพ การสร้างรายได้ และมีความสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ใช้รูปแบบ PPDCC Model ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning : P) 2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (Participation of Community : P) 3) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (Curriculum : C) 4) การสร้างความรู้ (Constructing : C) และ 5) ทักษะอาชีพ (Career Skills : C) การประเมินความคิดเห็นต่อการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. การทดลองใช้รูปแบบ โดยการทดสอบความรู้ความสามารถของครู พบว่า หลังการอบรมครูมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ประเมินทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. การประเมินผลและถอดบทเรียน พบว่า การประเมินระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.21, S.D. = 0.95) การประเมินการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = 0.92) การประเมินทักษะด้านอาชีพของนักเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.22, S.D. = 0.66) การสอบถามความพึงพอใจ พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.22, S.D. = 0.66) และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.18, S.D. = 0.76)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม แหล่งเรียนรู้ ทักษะอาชีพ

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) To study basic information for administrative development needs and good practice guidelines for learning management development in order to promote students' vocational skills, 2) To develop a cooperative management model of network partners using vocational resources in the local areas in order to promote students' vocational skills, 3) To trial a cooperative management model of network partners using vocational resources in the local areas in order to promote students' vocational skills, and 4) To estimate and to create lessons learned of network partners using vocational resources in the local areas in order to promote students' vocational skills. A sample group consisted of 52 teachers and 285 students. In the first semester of the 2024 academic year, the Krejcie and Morgan table was used, followed by simple random sampling. A target group for creating lessons learned consisted of 20 teachers and students. It was obtained through purposive sampling. Research and development methodology were used. The research tools were questionnaires concerning a model approval, questionnaires concerning satisfactions of the test sheets, evaluation forms concerning students' learning skills, and estimation forms concerning creativity enhancement. The information used for analyzing was percentage, average, standard deviation, T-test value, and content analysis. The research results were as follows.

1. The results of studying the basic information for administrative development needs showed that the learning management and learning experience management for the students of Wat Pomkaew Municipal School (Akaraphong Chanupatham) should be performed throughout the curriculums from nursery to high school levels. This learning management model provided opportunities for students to improve their working abilities to reach business needs. The model helped create more careers and income and was complied with potential of the local communities as well as built academic cooperation with all organizations concerning in the area.

2. The researcher used the PPCCC Model to develop the network partner participative management model by using local career learning resources. in the local areas. PPCCC Model were as follows: 1) Planning : P, 2) Participation of Community : P, 3) Curriculum : C, 4) Constructing : C, and 5) Career skills : C. The evaluation of experts' opinions on the determination of the model components was found to be at a high level of appropriateness overall.

3. The results of the trial of the learning management model by testing the knowledge and competency of the teachers were as follows. The average of the post-training was higher than the pre-training with statistical significance of .01. The average of learning management writing skills was at a high level. The average of the students' learning skills was at a high level.

4. The estimation and the lessons learned were as follows. The overall average of the estimation of knowledge and understanding about outside of the classroom activities learning management was of a high level ($\bar{x}$ =4.21, S.D.=0.95). The overall average of the estimation of creativity enhancement was of a high level ($\bar{x}$ =4.06, S.D.=0.92). The overall average of the estimation of the students' career skills was of a high level ($\bar{x}$ =4.22, S.D.=0.66). The questionnaires about the satisfactions showed that the teachers' satisfactions were of a high level ($\bar{x}$ =4.22, S.D.=0.66) and the students' satisfactions were of a high level ($\bar{x}$ =4.18, S.D.=0.76).

Keywords : Network Partner, Cooperation, Learning resources, Vocational Skills

บทนำ

จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ได้บูรณาการ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจการเมืองและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและความต้องการพื้นฐานของผู้คนในสังคมให้มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น การประกอบอาชีพที่มีหลากหลายมากขึ้นและก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การกระจายรายได้ ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีศักยภาพแข่งขัน แนวทางสำคัญของการพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาคนเพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนมากในสังคม ผู้ที่ประกอบอาชีพจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนพัฒนาให้ทันกับเปลี่ยนแปลงทางสังคมบนพื้นฐานของวัฒนธรรมและบริบทของพื้นที่ การจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีการสร้างพื้นฐานทักษะที่จำเป็นให้กับผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคต [1] โรงเรียนเทศบาลวัดบ่อมแก้ว (อัครพงศ์ชูปถัมภ์) มุ่งจัดการศึกษาโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการในการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียน อีกทั้งเป็นการธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่กับสังคมมนุษย์มาช้านาน เป็นการดำรงชีวิตที่เกี่ยวพันกับธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นโดยมีการปรับสภาพการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ

ความต้องการของท้องถิ่น โดยโรงเรียนให้ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้นและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นทั้งหมด สร้างหลักสูตรที่น่าสนใจและสอดคล้องกับความเป็นจริงให้มากที่สุด ในการร่างรายละเอียดหลักสูตรได้ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด ทั้งผู้ออกแบบหลักสูตรและผู้ที่จะได้ผลประโยชน์จากหลักสูตรในการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่น เกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง [2] การส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดทำกิจกรรมนอกห้องเรียน จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดสาระความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมหรือท้องถิ่น กำหนดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ โดยครูผู้สอน โรงเรียนส่งเสริมเรื่องการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมนอกห้องเรียนต้องกำหนดให้ครู และนักเรียนร่วมมือกันจัดบรรยากาศในห้องเรียน กำหนดให้ครูวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำกิจกรรมศึกษาดูงานภูมิปัญญาในท้องถิ่น หรือเชิญวิทยากรท้องถิ่น อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ให้ความสำคัญกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นฐานในการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า พร้อมอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะอาชีพให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชน เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการเกษตรปลอดภัย เพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงในชีวิตของประชาชน ทั้งยังเป็นการยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง [3]

จากข้อค้นพบดังกล่าวก่อให้เกิดคำถามวิจัยว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน เป็นแนวทางที่เน้นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนอย่างยั่งยืน การบริหารรูปแบบนี้มุ่งให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานและประเมินผลร่วมกัน โดยใช้แหล่งเรียนรู้จริงในชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและฝึกทักษะอาชีพตามบริบทท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับสังคมชุมชนของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการในการพัฒนาการบริหารและแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของนักเรียน
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์อนุถัมภ์)
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์อนุถัมภ์)
4. เพื่อประเมินผลรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์อนุถัมภ์)

ขอบเขตการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการในการพัฒนาการบริหารและแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

1) ครู จำนวน 5 คน กำหนดคุณวุฒิทางการศึกษา ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโททางการศึกษา หรือเป็นผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษา มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ยอมรับทางด้านการศึกษา

2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน กำหนดคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เป็นตัวแทนทำงานในชุมชน และเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3) ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน กำหนดคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีความสนใจที่จะเข้าร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์อนุถัมภ์) และเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

4) นักเรียน จำนวน 5 คน เป็นประธานและกรรมการนักเรียนที่มีความสนใจในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

1) กลุ่มเป้าหมายการรับรองรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาหรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอน ไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ยอมรับทางด้านการศึกษา

2) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อยืนยันการรับรองรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า 4 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ยอมรับทางด้านการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเปิดตาราง Krejcie & Morgan (1970 : 607) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย ประชากร ได้แก่

- 1) ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 58 คน
- 2) นักเรียน จำนวน 1023 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- 1) ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 52 คน
- 2) นักเรียน จำนวน 285 คน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเปิดตาราง Krejcie & Morgan (1970 : 607) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย ประชากร ได้แก่

- 1) ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 58 คน
- 2) นักเรียน จำนวน 1,023 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- 1) ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 52 คน
- 2) นักเรียน จำนวน 285 คน

กลุ่มเป้าหมายในการถอดบทเรียน ได้แก่

1) ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 20 คน กำหนดคุณสมบัติทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท เป็นครูที่ทดลองจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

2) นักเรียน จำนวน 10 คน เป็นนักเรียนที่มีความสนใจในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นนักเรียนในกลุ่มทดลองจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอน แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพ แนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ แนวคิดการถอดบทเรียน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่

1) ความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน

2) การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์

3) ทักษะด้านอาชีพของนักเรียน

4) ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) แบบทดสอบ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 แบบสอบถามการรับรองรูปแบบ แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน และแบบประเมินการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ผ่านการตรวจสอบค่า IOC แบบสอบถามความพึงพอใจค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 การจัดอบรม การสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test การวิเคราะห์เนื้อหา และการถอดบทเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการในการพัฒนาการบริหารและแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของนักเรียน จากการศึกษาเอกสารและการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) หน่วยงานของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) การประเมินรับรองความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำมายืนยันการรับรองรูปแบบ โดยการจัดการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันการรับรองรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research : R2) การทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) โดยนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ได้แก่ 1) ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 52 คน และ 2) นักเรียน จำนวน 285 คน

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) การประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) โดยนำไปทดลองกับ กลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ได้แก่ 1) ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 52 คน และ 2) นักเรียน จำนวน 285 คน กลุ่มเป้าหมายในการถอดบทเรียน ได้แก่ 1) ครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 20 คน 2) นักเรียน จำนวน 10 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) พบว่า การจัดการเรียนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องดำเนินงานไปตลอดหลักสูตร เป็นการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้นักเรียนพัฒนาตนเองเข้าสู่เส้นทางในการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการ การสร้างรายได้ และมีความสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพ โดยการจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จะต้องดำเนินงานไปตลอดหลักสูตรตั้งแต่เริ่มเรียนระดับชั้นอนุบาล จนผู้เรียนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเองเข้าสู่เส้นทางในการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจสนับสนุน การสร้างอาชีพ การสร้างรายได้ และมีความสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

การสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สรุปว่าต้องมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น ควรเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น และผู้ประกอบการ เพื่อร่วมวางแผน จัดกิจกรรม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างคุ้มค่า จัดการเรียนรู

ที่เชื่อมโยงทักษะอาชีพกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกทักษะปฏิบัติ และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปต่อยอดสู่อาชีพและการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน

2. ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ใช้รูปแบบ PPCCC Model ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning : P) 2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (Participation Of Community : P) 3) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (Curriculum : C) 4) การสร้างความรู้ (Constructing) และ 5) ทักษะอาชีพ (Career Skills : C) การประเมินความคิดเห็นต่อการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.71)

3. ระยะที่ 3 การทดลองใช้ โดยการทดสอบความรู้ความสามารถของครูก่อนและหลังการอบรมพบว่า หลังการอบรมครูมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ประเมินทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4. ระยะที่ 4 การประเมินผลและถอดบทเรียนพบว่า 1) การประเมินระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.95) 2) การประเมินการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.92) 3) การประเมินทักษะด้านอาชีพของนักเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.66) และ 4) การสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$, S.D. = 0.66) ส่วนนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.76)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการในการพัฒนาการบริหารและแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของนักเรียน

แนวนโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (2558 - 2564) โดยมีแผนการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้ความสำคัญการพัฒนาคนอย่างยั่งยืนและจากแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และสุดท้ายทักษะเฉพาะอาชีพ เป็นความสำคัญและเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพงานอาชีพต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง [4] แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ คุณลักษณะในการประกอบอาชีพเป็นพฤติกรรมอันพึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพต้องมี ซึ่งประกอบด้วยหลายคุณลักษณะ โดยได้เสนอคุณลักษณะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกัน ดังนี้ 1) มีภาระใจแรงกล้า ปรารถนาช่วยเหลือสังคม 2) คิดดี คิดบวก เห็นโอกาส 3) การนำเชิงยุทธศาสตร์ 4) ความรู้กว้าง รู้ลึก รู้ไกล 5) ความเชี่ยวชาญในพันธกิจ 6) วุฒิภาวะการณ์ทำงานเป็นทีม 7) ความสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ 8) ความสามารถจัดการทางการเงิน 9) ความสามารถควบคุมและตรวจสอบ 10) ความสามารถสร้างทีม ขยายทีมได้ [5] อีกทั้งคุณลักษณะในการประกอบอาชีพควรมีลักษณะดังนี้ 1) ตรงต่อเวลา 2) มีความสามารถและความถนัดในงานอาชีพ และ 3) ทักษะที่ดีต่ออาชีพที่ทำ รักในงานอาชีพ จากการสังเคราะห์สรุปว่าคุณลักษณะสำคัญในการประกอบอาชีพมี 5 คุณลักษณะ ดังนี้ ทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะแสวงหาความรู้ทักษะการจัดการ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาลวัดบ่อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จะต้องดำเนินงานไปตลอดหลักสูตรตั้งแต่เริ่มเรียนระดับชั้นอนุบาล จนผู้เรียนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเองเข้าสู่เส้นทางในการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจสนับสนุนการสร้างอาชีพ การสร้างรายได้ และมีความสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ [6] สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร บางสุข [7] กล่าวว่า ความสำคัญของการเสริมสร้างทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน คุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การนำความรู้ ความสามารถ เทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน มีทักษะกระบวนการทำงาน มีทักษะกระบวนการแก้ปัญหา มีทักษะการวิเคราะห์งาน มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่ม

ใช้ทักษะการจัดการในการบริหารงาน ใช้กระบวนการทำงานร่วมกัน สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นและสถานที่ได้เป็นอย่างดี ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม มีลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ที่ดำเนินการออกแบบและพัฒนาหาประสิทธิภาพ มีชื่อเรียกว่า PPCCC Model จากการวิจัยได้มีข้อค้นพบจากการวิจัยดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการสอน คือ 1) การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพ 2) นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเองอย่างมีระบบ มีการกำกับตนเอง โดยถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด มีการพัฒนาทักษะปฏิบัติเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนไปพร้อมๆ กับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นการฝึกทักษะการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ PPCCC Model มี 5 ขั้นตอน 1) การวางแผน (Planning : P) 2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (Participation of Partnership : P) 3) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (Curriculum : C) 4) การสร้างความรู้ (Constructing) และ 5) ทักษะอาชีพ (Career Skills : C) ผลจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อยืนยันการรับรองรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนตามรูปแบบ “PPCCC Model” ดังบทสรุป ดังนี้

1) การวางแผน (Planning : P) ควรให้ผู้มีความรู้ความสามารถด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อหาข้อบกพร่องในการสอนแล้วนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน อีกทั้งโรงเรียนควรมีการวางแผนที่ดีเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต โดยส่งเสริมการนำแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น พร้อมทั้งเชื่อมโยงการเรียนรู้กับอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชีวิตจริงของนักเรียนในอนาคต ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานการเรียนรู้ เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาสอน เช่น การทำปลาทุแม่กลอง การทำน้ำตาลมะพร้าว แปรรูปหอยหลอด การปลูกลิ้นจี่อัมพวา การทำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ หรือการพานักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับอาชีพในพื้นที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ มหาสรัณญ อุทวโร [8] ได้กล่าวถึงหลักในการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นกระบวนการ ในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีขั้นตอนและเป็นระบบ ระเบียบ มีความชัดเจน อันประกอบด้วย การจัดองค์การ การจัดคัดเลือก และจัดสรรหรือคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การติดต่อและประสานงาน การควบคุมงานด้วยการวางแผนงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการดำเนินไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ การจัดองค์การ การคัดเลือก และจัดสรรหรือคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การติดต่อและประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลรวมถึงการปรับปรุงด้วยกระบวนการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ควรมีการสังเกตการสอนซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง เพื่อข้อมูลที่ถูกต้องควรกำหนดให้ชุมชน ครู ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อสอบถามความต้องการกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครอง ถึงความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ โดยให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากการศึกษาต้องพัฒนาไปทั้งระบบ

2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (Participation of Partnership : P) ควรส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ มุ่งการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีครู โรงเรียน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือกันไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างสรรค์ความรู้จากประสบการณ์ตรงของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ จักรกฤษ วิชา [9] ได้เสนอแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา คือ การให้

ชุมชนและท้องถิ่นและทุกส่วนสร้างภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคม โรงเรียนจึงควรเป็นโรงเรียนของชุมชนที่มีการจัดการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้และความร่วมมือของประชาชนและชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญ เนื่องจากทำให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานและกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจและความนิยมให้เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนั้นยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนได้เข้ามาช่วยเกื้อกูลกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งด้านการเงิน วัสดุ แรงงานและกำลังใจส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในค่าของของการศึกษาและถือเป็นหน้าที่ของประชาชนและชุมชนที่จะต้องให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (Curriculum : C) ควรมีการดำเนินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ การผลิต พัฒนานวัตกรรมการศึกษา การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ และการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้ครูประสบความสำเร็จมีทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ และเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของตน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ [10] กำหนดแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ได้ให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหลายหมวดหลายมาตรา เช่น ในหมวดหลักการสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาได้กล่าวถึงเจตนารมณ์ที่จะให้สังคม ชุมชนและท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8 (2)) นอกจากนี้ยังให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองท้องถิ่น (มาตรา 9 (2)) ให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาใน (มาตรา 24) ให้สถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น

4) การสร้างความรู้ (Constructing) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนในการส่งเสริมให้กับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาด้านอาชีพของนักเรียน ดังที่แนวคิดของ อรพินท์ สฟโชคชัย [11] กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย โดยส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัย เรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในรากเหง้าพื้นเพของภูมิปัญญาในแต่ละด้านในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยเน้นให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมเผยแพร่ โดยรวบรวมองค์ความรู้ที่เหมาะสมนำมาจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ทางสื่อมวลชนทุกสาขาตามโอกาสอันเหมาะสม โดยมีเป้าหมายของการเผยแพร่ในประเทศเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านนำความรู้ภูมิปัญญาเหล่านั้นไปสืบทอด ปรับปรุงให้ทันสมัย นอกจากนี้ก็เผยแพร่ไปสู่ต่างประเทศเพื่อศักดิ์ศรีของภูมิปัญญาชาวบ้านและเกียรติภูมิของชาติไทยเป็นสำคัญ

5) ทักษะอาชีพ (Career Skills : C) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง ความรู้ด้านทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนโดยสอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และ มีประสบการณ์ด้านวิชาชีพ การสอนทักษะอาชีพให้กับนักเรียน ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะแสวงหาความรู้ และทักษะการจัดการด้านอาชีพ สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา [12] กล่าวถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านอาชีพ การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร ในการพัฒนานักเรียนด้านทักษะพื้นฐานอาชีพนั้น ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่คุณภาพที่ต้องการ เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ใช้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับเนื้อหา วิชา และวัยของนักเรียน ต้องให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติ และเน้นการวัดและประเมินผลในการปฏิบัติตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 4 ระบบสังคม เป็นการอธิบายบทบาทของครูและนักเรียนประกอบด้วย การเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยการร่วมมือกันเรียนรู้ ส่งเสริมเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับการดำเนินชีวิตจริงในสังคม การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมั่นคง โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์โลกอาชีพจริง

องค์ประกอบที่ 5 หลักการตอบสนอง เป็นวิธีการที่ครูมุ่งนำการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและการขยายความรู้ความเข้าใจจากผลการปฏิบัติทุกขั้นตอน ให้ผู้เรียนได้รับรู้ความก้าวหน้าของตนเอง การกระตุ้นและเสริมแรงให้นักเรียนมุ่งมั่นพัฒนาตนเองการชมเชยให้กำลังใจให้รางวัล เมื่อนักเรียนมีความก้าวหน้าการประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียน

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ผลสำเร็จของการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้นต้องพิจารณาเงื่อนไขที่สำคัญ คือ รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และบุคลากรในชุมชน ดังนั้นหากต้องการ

นำรูปแบบไปใช้ควรชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการเรียนรู้อย่างชัดเจน และขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน

ผู้วิจัยได้จัดอบรม เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มุ่งหวังให้ครูมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ โดยให้ครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน จากการทดลองพบว่า การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนอบรมเท่ากับ 8.90 และหลังอบรม 16.17 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการอบรม พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

การนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จำนวน 52 คน โดยรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ในรูปแบบ PCCC Model ไปทดลองโดยดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) และเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนคือ

1) การวางแผน (Planning : P) โดยผู้วิจัยได้ร่วมกับฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน ร่วมกันวางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การวางแผนทำให้รู้แนวปฏิบัติในอนาคต ช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ อารณ ใจเที่ยง [13] กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ Cooperative Learning สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม สามารถประเมินการทำงานของกลุ่มได้ว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดเพราะเหตุใด ต้องแก้ปัญหาที่ใดและอย่างไร เพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม ในการจัดการเรียนมีหลักการจัดการเรียน 5 ขั้นตอน โดยมีขั้นที่ 1 คือ ขั้นเตรียมการหรือการวางแผน เป็นกระบวนการที่ครูหรือผู้สอนใช้ในการวางแผนเพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา การวางแผนมีบทบาทอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะการวางแผนเปรียบเสมือนแผนที่ที่ช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีทิศทาง มีเป้าหมาย และสามารถควบคุมคุณภาพของการเรียนรู้ได้

การจัดการศึกษาให้นักเรียนได้สัมผัสและเรียนรู้อาชีพจากสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในชุมชน ช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนและตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาการประกอบอาชีพในอนาคตได้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน จึงจัดทำแนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนขึ้น เพื่อเตรียมคนให้มีทักษะและศักยภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานให้สามารถก้าวสู่โลกแห่งการศึกษาต่อและมีงานทำอย่างมีคุณภาพ การจัดเสริมทักษะอาชีพในสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยร่วมมือกับองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการ สังคม ชุมชน หรือสถาบันทางการศึกษาด้านอาชีพร่วมกันพิจารณานำอาชีพมาจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อาชีพอย่างหลากหลาย รวมถึงการให้นักเรียนได้สร้างเสริมประสบการณ์อาชีพและการถอดประสบการณ์อาชีพ ได้ค้นพบความสนใจ และความถนัดของตนเอง เห็นเส้นทางชีวิตเพื่อวางแผนศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ หรือเรียนควบคู่ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ (ระบบทวิศึกษา) และเชื่อมโยงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีเป้าหมาย หรือกรณีที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อก็สามารถพัฒนาทักษะอาชีพที่ตกผลึกในตัวนักเรียนไปประยุกต์ใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเองได้ต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับศิริพร บางสุข [7] กล่าวว่า ความสำคัญของการเสริมสร้างทักษะอาชีพทำให้ผู้บริหารสามารถพัฒนากิจการให้มุ่งไปสู่ความมีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการได้ กล่าวคือ กิจการสามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพทันเวลาตามความต้องการของลูกค้า และกิจการได้รับผลตอบแทนคือกำไรสูงสุด สามารถขยายกิจการได้ หรือเพิ่มพูนในการดำเนินการได้

ด้านนักเรียนพบว่า กระบวนการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าสู่กระบวนการสร้างความรู้ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ได้สังเกตสิ่งที่ตนเองสนใจ อยากเรียนรู้ แล้วจึงศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติม นำไปเชื่อมโยงต่อยอดกับความรู้ และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ เกิดเป็นความรู้ใหม่ของผู้เรียนเอง อีกทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดโดยการเรียนรู้จากกิจกรรมนอก

ห้องเรียน โดยให้โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มุ่งให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับการจัดการเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของนักเรียน ควรมีการจัดทำในโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) อย่างเป็นรูปธรรม เช่น แนวทางเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของนักเรียน การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอาชีพในชุมชน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูควรดำเนินการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยประสานความร่วมมือของโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและชุมชน ผ่านโครงการที่นำนักเรียนไปจัดกิจกรรมทางการเรียน เช่น โครงการสร้างเสริมสุขภาพและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภาวะโภชนาการเกินในสถานศึกษา โครงการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงให้กับนักเรียน โครงการหนุนน้อยสร้างสรรค์ธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และรู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงของการเรียนรู้นอกห้องเรียน โครงการ Project Approach เพื่อส่งเสริมให้เด็กหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมดนตรีไทยและดนตรีสากล กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาทักษะทัศนศิลป์ กิจกรรมนาฏศิลป์สัมพันธ์ ในส่วนของการทำกิจกรรมได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ เช่น การทำปลาทุ้มแก่ง การทำน้ำตาลมะพร้าว แปรรูปอาหารทะเล การเผาถ่านไม้โกงกาง ถักจี้มพวา การทำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ การแสดงหุ่นกระบอก ที่เป็นแหล่งองค์ความรู้ของชาวบ้านที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (Participation of Partnership : P) การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มุ่งใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการได้ลงพื้นที่ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงของชุมชน โดยมุ่งจัดการศึกษาให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การร่วมคิด ร่วมวางแผนร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ปัญหา และร่วมชื่นชมที่ให้อิสระ ความยืดหยุ่นและความคล่องตัวกับผู้จัดการศึกษากับความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและสังคมไทยการร่วมแก้ปัญหา เมื่อมีปัญหาการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมหรือภาพรวมของโรงเรียน

- 1) การลงพื้นที่สำรวจวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน
- 2) ศึกษาความต้องการของชุมชน และการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดแหล่งการเรียนรู้ จัดระบบสารสนเทศ
- 3) จัดทำแผนปฏิบัติการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 4) ทำความเข้าใจการใช้แหล่งการเรียนรู้
- 5) จัดทำและใช้แผนการจัดกิจกรรม
- 6) การเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้
- 7) ประเมินผลสรุปผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้

สอดคล้องกับ นรินทร์ชัย พัฒนพงศ์ [14] กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มีใช้เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวดินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่นั้นขึ้นแรกถึงขั้นสุดท้ายของโครงการโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคม โรงเรียนจึงควรเป็นโรงเรียนของชุมชนที่มีการจัดการเรียน โดยการเรียนรู้และความร่วมมือของประชาชนและชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญ เนื่องจากทำให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานและกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และความนิยมให้เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนั้นยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนได้เข้ามาช่วยเกื้อกูลกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนทั้งด้านการเงิน วัสดุ แรงงานและกำลังใจส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษาและถือเป็นหน้าที่ของประชาชนและชุมชนที่จะต้องให้ความสนใจและมีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (Curriculum : C) ได้ดำเนินงาน โดยจัดอบรมการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถ ความชำนาญ และการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพกระตุ้นให้ครูประสบความสำเร็จมีทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ และเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของตน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพโดยมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะสามารถพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ให้เจริญสืบต่อไป

4) การสร้างความรู้ (Constructing) การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพ การมีรายได้เพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานและการพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนนำความรู้ที่ได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชน นำองค์ความรู้ต่างๆ มาขยายผล เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และพัฒนาสู่ทักษะอาชีพ เช่น การทำปลาทุ้มแก่ง

การทำน้ำตาลมะพร้าว แปรรูปอาหารทะเล การเผาถ่านไม้โกงกาง ลั่นจี่อัมพวา การทำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ การแสดงหุ่นกระบอกที่เป็นแหล่งองค์ความรู้ของชาวบ้านที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้เฉพาะด้าน เช่น วัดเพชรสมุทรวรวิหาร (วัดบ้านแหลม) วัดป้อมแก้ว วัดบางกุ้ง ตลาดน้ำอัมพวา ดอนหอยหลอด อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.๒)

5) ทักษะอาชีพ (Career Skills : C) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง ความรู้ด้านทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนโดยสอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และ มีประสบการณ์ด้านวิชาชีพ การสอนทักษะอาชีพให้กับนักเรียน ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะแสวงหาความรู้ และทักษะการจัดการด้านอาชีพ

4. การประเมินผลการทดลองและถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน

1. ความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าประเด็นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการฝึกอบรม เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับครูผู้สอน ได้มีความรู้ในการจัดการเรียน และมีการปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่เป็นองค์ความรู้ของชุมชนมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ พัฒนาตนเอง การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น มีบรรยากาศในห้องเรียนที่น่าสนใจ ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้นและส่งเสริมให้มีการติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบกับบทเรียน นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และนักเรียนสามารถทบทวนการเรียนรู้ได้ทันที

2. การประเมินการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่ามีการให้ความรู้กับนักเรียนและครูในเรื่องการแปรรูปสินค้าที่ผลิตภัณฑ์ทำขึ้นอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีการให้นักเรียนใช้อินเตอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อค้นหาข้อมูลที่นักเรียนสนใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ [15] การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองในการคิดค้นสิ่งแปลกใหม่เป็นของตัวเองและไม่ซ้ำแบบใครหรือดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้แปลกไปจากเดิม โดยอาศัยพื้นฐานสิ่งเร้าและจากประสบการณ์เดิมก่อให้เกิดจินตนาการในการพัฒนาความคิด จนสามารถนำมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต

3. การประเมินทักษะด้านอาชีพของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีทักษะด้านอาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยทักษะกระบวนการทำงาน เป็นทักษะที่มีคะแนนสูงสุด รองลงมา ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนในครั้งนี้ โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน เน้นพัฒนาทักษะในการทำงานด้านอาชีพของนักเรียน จากการที่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเรียนรู้ด้วยตนเอง ในสิ่งที่ถนัดและสนใจจะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม แต่เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้เลือกแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียน ทำให้นักเรียนไม่ได้ใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้เท่าที่ควร จึงควรให้นักเรียนได้มีโอกาสได้เลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพื่อส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้

4. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์)

4.1 ประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนน่าสนใจและเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ท่านรู้สึกว่าการจัดการรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนนี้มีประโยชน์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะภารกิจของครูที่ต้องดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลที่ได้ลงมาถึงที่นักเรียนโดยตรง อีกทั้งในการดำเนินงานนั้นครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน จึงแสดงความรู้สึกออกมาถึงความรู้สึกจริง จากเป้าหมายการจัดการเรียน

การสอนของครูที่ต้องการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ตามมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยให้ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ครูให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้ อย่างดี อีกทั้งในการวิจัยที่มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ทำให้ผลที่ได้ไปลงที่ตัวนักเรียนโดยตรง โดยผ่านความคิดเห็นของชุมชน ผู้ปกครอง ในการเลือกแนวทางการศึกษาของบุตรหลานของตนเอง ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนจึงทำให้เกิดความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในระดับมาก สอดคล้องกับ ภาวิณี สุขสวัสดิ์ [16] ได้วิจัย การพัฒนารูปแบบการสร้างภาคีเครือข่ายในพื้นที่เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเวียงป่าเป้า วิทยาเขต จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสำหรับใช้จัดการเรียนการสอน ส่งเสริมทักษะอาชีพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียน จำเป็นต้องสร้างการมีส่วนร่วมสนับสนุนของภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่องทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรห้องสมุด และเทคโนโลยีสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรและหน่วยงานร่วม ทั้งการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ โดยมีกระบวนการคือ การประสานขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย การพบปะพูดคุยเพื่อขอความร่วมมือ ร่วมวางแผน ร่วมจัดกิจกรรม และร่วมประเมินผล

4.2 ประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า นักเรียนพอใจกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนตามรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนมาจากความต้องการของนักเรียนและชุมชน จากการสอบถามผู้ปกครองนักเรียนกล่าวว่า “ โรงเรียนเทศบาล วัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ควรให้มุ่งพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพให้กับนักเรียน โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริง นักเรียนจะเข้าใจง่าย เพราะมีพื้นฐานหรือประสบการณ์ร่วมกับเรื่องนั้นอยู่แล้ว เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เรื่องใกล้ตัวทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียน “มีประโยชน์” และ “เกี่ยวข้องกับตนเอง” สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทันที ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เพราะนักเรียนจะสามารถคิด วิเคราะห์ และลงมือทำกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนเองจริง ๆ โดยการจัดการเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้นำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น ปลาหมึกแม่กลอง น้ำตาลมะพร้าว แปรรูปอาหารทะเล การเผาถ่านไม้โกงกาง ลิ่นจี่อัมพวา การทำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ การแสดงหุ่นกระบอก” การที่นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสมุทรสงคราม ทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของชุมชนที่เป็นความรู้ที่อยู่ใกล้ตัวของนักเรียนที่สามารถจับต้องได้ โดยเฉพาะการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน

5. ผลการถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู และนักเรียน สรุปได้ดังนี้

การดำเนินการบริหารจัดการการเรียนการสอนผู้บริหาร ครู ต้องแลกเปลี่ยนพูดคุยกันอยู่เสมอและมีการปรับเปลี่ยนแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามสถานการณ์ สิ่งประกอบการตัดสินใจการดำเนินการใดๆที่เป็นข้อมูลสำคัญ คือ ครูและผู้บริหารร่วมกันถอดบทเรียนการจัดการเรียนการสอนวิเคราะห์สภาพการดำเนินการในปีการศึกษา 2566 ที่ผ่านมา รวมถึงปัญหา อุปสรรค ข้อค้นพบต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งด้านนักเรียน ผู้ปกครอง ครู กระบวนการวิธีการจัดการเรียนการสอน และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่สุด ให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางที่ต้องการลดภาระของนักเรียน ผู้ปกครอง มีความยืดหยุ่นและบูรณาการในชีวิตประจำวัน

จากการสำรวจข้อมูลความพร้อมด้านต่างๆ ประกอบกับ การใช้กลยุทธ์ในการเรียนการสอนหลายวิธีการ พบปัญหาอุปสรรคอย่างต่อเนื่องในส่วนของนักเรียน ครูได้จัดการเรียนโดยเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคลได้ ใช้แผนบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น นักเรียนไม่เครียด และสามารถบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับบริบท ความพร้อมของนักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี ต้องเกิดจากการที่ครูได้มาพูดคุยกันถึง ตัวชี้วัดที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยไม่เป็นภาระงานที่สร้างความลำบากให้กับนักเรียน ครูต้องพูดคุยกันบ่อยขึ้นและใช้เวลากระชับ และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองในการเป็นผู้คอยดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่บ้านอย่างไรให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด ทั้งนี้การดำเนินการของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) จะพยายามสื่อสารให้ผู้ปกครองและนักเรียนพร้อมกันในวันที่มีการนัดหมายรับงาน โดยการที่ครูสาธิต ยกตัวอย่าง เตรียมการสำหรับการเข้าถึงการเรียนรู้ และนักเรียนสามารถเชื่อมโยงและนำไปดำเนินการที่บ้านได้ โดยเอื้ออำนวยให้การสื่อสาร สร้างความเข้าใจ

ติดตามงาน สอบถามปัญหาอุปสรรคทุกวัน เพื่อเป็นพี่เลี้ยงให้ผู้ปกครองและนักเรียนสามารถดำเนินการเรียนรู้ตามภาระงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละสัปดาห์

ประเด็นที่ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการการบริหารจัดการการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มีการจัดการเรียนการสอนปกติเต็มรูปแบบ การส่งเสริมสถานศึกษาให้มีการดำเนินงานจัดการเรียนรู้โดยใช้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายโดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านอาชีพในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน โดยมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านอาชีพ ทั้งการทำปลาหมึกแห้ง การทำน้ำตาลมะพร้าว แปรรูปอาหารทะเล เผือกถ่านไม้โก่งกวาง การปลูกลิ้นจี่อัมพวา การทำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ การแสดงหุ่นกระบอก ที่เป็นแหล่งองค์ความรู้ของชาวบ้านที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น หรือแหล่งเรียนรู้เฉพาะด้าน เช่น อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย หลวงพ่อบ้านแหลม (วัดเพชรสมุทรวรวิหาร) ตลาดน้ำอัมพวา วัดบางกุ้งเป็นที่ตั้งของค่ายบางกุ้ง

การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดทำกิจกรรมนอกห้องเรียน จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดสาระความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมหรือท้องถิ่น กำหนดการศึกษาแหล่งเรียนรู้ โดยครูผู้สอน โรงเรียนส่งเสริมเรื่องการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมนอกห้องเรียนต้องกำหนดให้ครู และนักเรียนร่วมมือกันจัดบรรยากาศในห้องเรียน กำหนดให้ครูวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำกิจกรรมศึกษาฐานภูมิปัญญาในท้องถิ่น หรือเชิญวิทยากรท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ นำชุมชน ท้องถิ่นร่วมจัดหลักสูตรสถานศึกษาต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจน และมีแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปสู่เป้าหมายได้ จัดทำทะเบียนและองค์ความรู้ของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำมาสู่การจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยศึกษานอกสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรฝึกนักเรียนให้กำกับการเรียนรู้ของตนเองโดยครูคอยดูแล แนะนำ ช่วยเหลือในการเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอน อีกทั้งส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพราะมีการเรียนเป็นกลุ่ม ฝึกคิดแก้ปัญหาทดลองเป็นกลุ่ม ดังนั้นครูควรแนะนำให้นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำงานกลุ่ม และให้ทุกคนในกลุ่มมีบทบาท มีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน ครูควรแนะนำขยายความเข้าใจในการคิดทุกขั้นตอน กระตุ้นเสริมแรงให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองชมเชยเมื่อผู้เรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้นจากเดิม ประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียน ครูต้องจัดเนื้อหาให้บูรณาการเชื่อมโยงกันและจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง
2. ควรมีการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้เป็นโครงการและการเรียนรู้โดยการลงพื้นที่จริงให้มาก นักเรียนได้รับประสบการณ์ตามสภาพจริง ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับระดับความแตกต่างของตัวแปร เช่น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จะมีทักษะการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย
3. การประสานความร่วมมือกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรเหมาะสมกับระดับของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านอาชีพ. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2561
- [2] โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2565. สมุทรสงคราม: โรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์); 2565.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; 2561.
- [4] อุมาร อ่อนคำ. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. [ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น]. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; 2562.
- [5] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. คุณสมบัติของผู้ประกอบการ. กรุงเทพฯ; 2565.

- [6] สำนักงานบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. แนวทาง การพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ. กรุงเทพฯ; 2560.
- [7] ศิริพร บางสุข. ทักษะการพัฒนาอาชีพ. กระบี่; 2560.
- [8] มหาศรีณญ อุทโยโร. ภาวะผู้นำตามหลักพละ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. พระนครศรีอยุธยา; 2562.
- [9] จักรกฤษ วิชา. เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการบริหารวิชาการ. เชียงใหม่; 2559.
- [10] กระทรวงศึกษาธิการ. กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ. กรุงเทพฯ; 2562.
- [11] อรพินท์ สฟโชคชัย. หลักสำคัญในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ; 2562.
- [12] สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา. แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของไทย. กรุงเทพฯ; 2559.
- [13] อารณ ใจเที่ยง. หลักการสอน ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ; 2560.
- [14] นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง. เชียงใหม่; 2559.
- [15] ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ; 2556.
- [16] ภาวณี สุขสวัสดิ์. การพัฒนารูปแบบการสร้างภาคีเครือข่ายในพื้นที่เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. เชียงราย: โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม จังหวัดเชียงราย; 2565.